

WYTYCZNE DO PRZYGOTOWANIA STUDIUM WYKONALNOŚCI
– projekty w ramach VIII osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020

Głównym celem „Studium Wykonalności” (SW) jest pokazanie zasadności realizacji projektu, w tym jego zgodność z celami programu operacyjnego, strategii na poziomie krajowym i regionalnym, optymalnej wysokości dotacji z EFRR, a także określenie czy zadanie możliwe jest do zrealizowania, biorąc pod uwagę wymogi wykonalności¹ i trwałości efektów projektu. Zasadność i zgodność musi dotyczyć wszystkich elementów projektu, w przypadku takiego braku koszty niezbędne do realizacji tej części projektu należy uznać za niekwalifikowane.

Dodatkowo SW wskazuje najlepsze z możliwych do zastosowania m.in. rozwiązań technicznych i technologicznych, organizacyjnych, czy finansowo-ekonomicznych. Uzasadnia wybór opcji, której realizacja doprowadzi do rozwiązania zdiagnozowanych problemów, ponadto określa korzyści i koszty realizacji projektu biorąc pod uwagę między innymi następujące uwarunkowania:

- potrzeby rynku,
- aspekty techniczne i technologiczne,
- aspekty organizacyjne,
- aspekty prawne i środowiskowe,
- aspekty finansowe i ekonomiczne.

SW jest także dokumentem wyjściowym, na podstawie którego wypełniany jest „Wniosek o dofinansowanie”.

---

¹ W tym finansowej, tzn. odpowiada na pytanie czy nie ma ryzyka utraty płynności finansowej – w trakcie realizacji projektu.

SPIS TREŚCI:

1. Wnioskodawca	4
2. Tytuł projektu	4
3. Opis projektu	4
3.1. Typ projektu	4
3.2. Uprawnieni beneficjenci	6
3.3. Geneza projektu	7
3.4. Lokalizacja.....	8
3.5. Zakres projektu.....	8
3.6. Komplementarność i synergia projektu	9
3.7. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	9
3.8. Cele projektu (logika interwencji)	10
3.9. Wskaźniki.....	11
3.9.1 Wskaźniki produktu.....	11
3.9.2 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	12
3.9.3 Miejsca pracy.....	12
4. Opis istniejących uwarunkowań.....	13
4.1. Zdolność beneficjenta do realizacji projektu	13
4.1.1 Zdolność organizacyjna	13
4.1.2 Zdolność finansowa	14
4.1.3 Doświadczenie beneficjenta	14
4.2. Prawna wykonalność inwestycji.....	14
4.3. Opis techniczny – stan aktualny przedmiotu projektu	15
4.4. Ocena istniejącego systemu pod kątem zgodności z prawem polskim i UE.....	16
4.4.1 Polityka rządowa/regionalna	16
4.4.2 Zgodność z politykami i prawem wspólnotowym	17
5. Analiza popytu.....	19
5.1. Zdefiniowanie obszaru objętego analizą popytu	19
5.2. Popyt zgłaszany na produkty/usługi objęte projektem	19
5.2.1 Bieżący popyt	19
5.2.2 Przyszły popyt.....	19
5.3. Oferta kulturalno-edukacyjna	20
5.3.1 Bieżąca oferta kulturalno-edukacyjna.....	20
5.3.2 Oferta kulturalno-edukacyjna po zakończeniu realizacji inwestycji	20
6. Definiowanie zakresu przedsięwzięcia.....	21
6.1. Analiza potrzeb inwestycyjnych	21
6.1.1. Opis potrzeb inwestycyjnych	21
6.1.2. Identyfikacja niezbędnych działań dla usunięcia zidentyfikowanych braków	21
6.2. Analiza opcji technicznych.....	21
6.2.1. Metodyka analizy	21
6.2.2. Alternatywne rozwiązania lokalizacyjne, technologiczne i organizacyjne.....	22
6.2.3. Wstępna selekcja wariantów realizacji inwestycji	22
6.3. Wskazanie zakresu przedsięwzięcia	23
6.3.1 Opis inwestycji.....	23
6.3.2 Innowacyjne rozwiązania	24
6.3.3 Rozwiązania dla osób niepełnosprawnych.....	25
6.3.4 Rozwiązania dla osób wykluczonych.....	25

6.3.5 Wzrost atrakcyjności turystycznej regionu	25
6.3.6 Potencjał turystyczny projektu.....	25
7. Plan wdrożenia i funkcjonowania projektu.....	26
7.1. Harmonogram realizacji	26
7.2. Plan finansowania	26
7.3. Ocena długoterminowej trwałości finansowo-instytucjonalnej projektu	27
7.3.1 Struktura zarządzania	27
7.3.2 Sposób funkcjonowania powstałej infrastruktury	27
7.3.3 Koszty funkcjonowania i źródła ich pokrycia	28
7.4. Promocja i informacja	29
8. Analiza finansowa.....	30
8.1. Metodyka szacowania maksymalnego poziomu pomocy.....	32
9. Opis długotrwałych efektów społeczno-ekonomicznych.....	32
9.1. Bezpośrednie efekty ekonomiczne	32
9.2. Pośrednie efekty ekonomiczne	32
10. Analiza ryzyka	33
11. Analiza oddziaływania na środowisko.....	34
11.1. Ocena oddziaływania na środowisko	34
11.2. Efektywność energetyczna.....	35
12. Podsumowanie	35
13. Załączniki	36

1. Wnioskodawca

SW musi określać Wnioskodawcę (w przypadku partnerstwa projektowego: Partnera wiodącego oraz wszystkich partnerów), w tym zakresie należy podać:

- pełną nazwę,
- dokładny adres (łącznie z podaniem numeru telefonu, faksu i adresu e-mail),
- adres korespondencji (łącznie z podaniem numeru telefonu, faksu i adresu e-mail),
- status prawny.

2. Tytuł projektu

Należy podać tytuł projektu oraz wyjaśnić co jest przedmiotem SW.

Tytuł projektu powinien:

- w jednoznaczny sposób określać cele projektu; tytuł może także nawiązywać do konkretnego zadania inwestycyjnego będącego przedmiotem wniosku o dofinansowanie;
- identyfikować jednoznacznie obszar, na którym projekt będzie wdrażany (np. nazwa aglomeracji, miasta, regionu, jednostki administracyjnej) lub instytucję, której dotyczy projekt (np. nazwa instytucji kultury, uczelni/szkoły).

Tytuł powinien być identyczny z tytułem użytym we wniosku o dofinansowanie. Będzie on używany w całej dokumentacji związanej z realizacją projektu. Tytuł powinien być zrozumiały i odpowiednio syntetyczny (ograniczenie liczby znaków do 255). Tytuł nie powinien zawierać sformułowań o charakterze technicznym.

3. Opis projektu

3.1. Typ projektu

W ramach konkursu dopuszcza się następujące **Główne Typy Projektów**, które zostały wyodrębnione ze względu na główny zakres projektu:

I. Infrastruktura zabytkowa

Typ projektu: Infrastruktura zabytkowa dotyczy działań przy zabytkach ruchomych i nieruchomych, tj. wpisanych do Rejestru zabytków, wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa, wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, uznanych przez Prezydenta RP za Pomnik Historii oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (powyżej 60% udział kosztów w kosztach całkowitych projektu). Działania przy niezabytkowej infrastrukturze kultury oraz zakup sprzętu i wyposażenia mogą stanowić wyłącznie element projektu.

II. Infrastruktura niezabytkowa

Typ projektu: Infrastruktura niezabytkowa dotyczy działań przy niezabytkowej infrastrukturze kultury (powyżej 60% udział kosztów w kosztach całkowitych projektu). Działania przy zabytkowej infrastrukturze i zakup sprzętu i wyposażenia mogą stanowić wyłącznie element projektu.

III. Sprzęt i wyposażenie

Typ projektu: Sprzęt i wyposażenie dotyczy działań polegających na zakupie trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym edukacji artystycznej oraz do realizacji prac konserwatorskich² (100% udział kosztów w kosztach całkowitych projektu). W ramach tego głównego typu projektu można ponosić wyłącznie koszty zakupu, dostawy, montażu i uruchomienia ww. sprzętu i wyposażenia oraz niezbędne do realizacji projektu koszty przygotowania dokumentacji, koszty zarządzania projektem, koszty informacji i promocji.

UWAGA: W ramach Głównego Typu Projektu *Sprzęt i wyposażenie* możliwy jest wyłącznie zakup sprzętu i wyposażenia wykorzystywanego bezpośrednio do prowadzenia działalności kulturalnej lub do prowadzenia prac konserwatorskich. Sprzęt i wyposażenie do prowadzenia działalności kulturalnej dotyczy tylko takich elementów, które są wprost związane z prowadzeniem przez Wnioskodawcę działalności kulturalnej, tj. organizacji różnego rodzaju imprez i wydarzeń artystycznych służących temu celowi (np. zakup instrumentów, zakup mebli (np. krzesła, foteli) do sal koncertowych, zakup sprzętu wystawienniczego, sprzętu multimedialnego, systemów nagłośnienia, sprzętu oświetleniowego).

W ramach Głównego Typu Projektu *Sprzęt i wyposażenie* niekwalifikowane są roboty budowlane, w tym dotyczące adaptacji technicznej pomieszczeń do prowadzenia działalności kulturalnej (m.in. wykonywanie instalacji cieplnych, wodnych, wentylacyjnych, gazowych, elektrycznych, zakładanie stolarki budowlanej, roboty związane z wykładaniem podłóg i ścian, roboty malarskie i szklarskie, roboty wykończeniowe, wykonywanie w obiektach systemów zabezpieczenia przed zniszczeniem czy włamaniem np. systemu oddymiania, czy przeciwpożarowego).

Biorąc pod uwagę zakres rzeczowy inwestycji oraz koszty poszczególnych typów projektów przewidzianych do realizacji w ramach projektu, należy określić GŁÓWNY TYP PROJEKTU (spośród Głównego Typu Projektu: Infrastruktura zabytkowa i Głównego Typu Projektu: Infrastruktura niezabytkowa).

W ramach wskazanych powyżej Głównych Typów Projektu dopuszcza się realizację następujących **typów projektów:**

1. Prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach i na obszarach zabytkowych i zespołach tych obiektów oraz w ich otoczeniu;
2. Rozbudowa, przebudowa i remont niezabytkowej infrastruktury na cele działalności kulturalnej, edukacji artystycznej, archiwów;
3. Zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym edukacji artystycznej oraz realizacji prac konserwatorskich;
4. Tworzenie i modernizacja wystaw stałych;
5. Ochrona i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków;
6. Konserwacja zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie poprzez proces digitalizacji (digitalizacja wyłącznie jako element projektu infrastrukturalnego);
7. Zabezpieczenie obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem (wyłącznie jako element projektu);

---

² Należy przez to rozumieć wydatki inwestycyjne na nabycie wyposażenia, które jest instalowane na trwałe w projekcie, jak również wydatki na środki przenośne, w tym np. zakup instrumentów. Wydatki dotyczą zakupu środków trwałych zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

8. Rozbudowa, przebudowa i remont pomieszczeń lub obiektów z przeznaczeniem na magazyny studyjne.

W ramach Głównego Typu Projektu Infrastruktura zabytkowa i Infrastruktura niezabytkowa Wnioskodawca może łączyć różne typy projektów wskazanych powyżej.

W ramach Głównego Typu Projektu Sprzęt i wyposażenie Wnioskodawca może realizować wyłącznie typ projektu wskazany w pkt. 3.

UWAGA: MAKSYMALNA WARTOŚĆ PROJEKTU: 5 mln euro kosztów całkowitych projektu (10 mln euro kosztów całkowitych projektu dla projektów znajdujących się na liście UNESCO)³

W ramach Głównego Typu Projektu: Infrastruktura zabytkowa i Głównego Typu Projektu: Infrastruktura niezabytkowa można złożyć wnioski o dofinansowanie dotyczące kilku obiektów (tzw. projekt zintegrowany). Poszczególne obiekty muszą być od siebie oddzielone i funkcjonalnie niezależne. Łączny koszt projektu zintegrowanego może przekroczyć ww. pułapy określone (5/10 mln euro kosztów całkowitych), ale koszt prac przy każdym z obiektów wspieranych w ramach projektu zintegrowanego może wynosić do 5/10 mln euro kosztów całkowitych. W przypadku, gdy łączny koszt projektu zintegrowanego przekracza ww. pułap, należy wykazać potencjał projektu zintegrowanego dla rozwoju regionu oraz dodatkowy wpływ realizacji projektu na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy.

UWAGA: Istotne jest, aby z przedstawionego opisu wynikała zasadność realizacji projektu zintegrowanego, mając na uwadze łączny wpływ wszystkich elementów projektu na wystąpienie efektu synergii (wartości dodanej). Przez efekt synergii należy rozumieć sytuację, w wyniku której projekt zintegrowany osiąga jako całość większy efekt, niż gdyby jego poszczególne elementy realizowane były oddzielnie. Należy opisać wkład oraz wykazać zasadność realizacji poszczególnych elementów projektu zintegrowanego w kontekście wystąpienia efektu synergii.

W ramach VIII osi priorytetowej **wyklucza się wsparcie inwestycji dotyczących:**

- budowy od podstaw nowej infrastruktury kultury;
- obiektów przeznaczonych na cele: mieszkaniowe, sportowe, administracji publicznej, związane z ochroną zdrowia, infrastrukturą opiekuńczo-wychowawczą oraz targową;
- działalności stricte dydaktycznej;
- kompleksowej rewitalizacji przestrzeni miejskich;
- zakupu wydawnictw do bibliotek oraz zakupu muzealiów;
- organizacji wydarzeń kulturalnych (wystaw, festiwali i in.).

W ramach w VIII osi priorytetowej POIiŚ nie można realizować dużych projektów (tj. projektów, których całkowity koszt kwalifikowalny przekracza kwotę 50 mln euro).

3.2. Uprawnieni beneficjenci

1. Instytucje kultury (państwowe oraz współprowadzone przez ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego);

---

³ Z wyłączeniem projektów dotyczących zakupu sprzętu i wyposażenia (jako Główny Typ Projektu), dla których nie określono maksymalnej wartości kosztów całkowitych

2. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych oraz archiwa państwowe;
3. Szkoły i uczelnie artystyczne prowadzone i nadzorowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
4. Szkoły artystyczne prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki samorządu terytorialnego na rzecz szkół artystycznych;
5. Jednostki samorządu terytorialnego oraz samorządowe instytucje kultury;
6. Organizacje pozarządowe;
7. Kościoły i związki wyznaniowe (tylko w zakresie ruchomych i nieruchomych obiektów zabytkowych);
8. Podmioty zarządzające obiektami indywidualnie wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO inne niż wymienione w punktach 1-7.

W przypadku następujących Wnioskodawców wskazanych w pkt. 3.2. ppkt. 5 – 8 realizujących projekty na obszarze regionów słabiej rozwiniętych możliwe jest wsparcie wyłącznie:

- a. projektów dotyczących obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii lub zlokalizowanych na obszarach objętych wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub położonych na obszarach uznanych za Pomniki Prezydenta RP;
- b. projektów mieszczących się w zakresie niżej wymienionych obszarów tematycznych:
  - projektów dotyczących ruchomych i nieruchomych zabytków drewnianych,
  - projektów dotyczących rozwoju czytelnictwa w miastach wojewódzkich,
  - projektów dotyczących rozwoju sztuki współczesnej i/lub nowoczesnej w miastach wojewódzkich,
  - projektów dotyczących ruchomych i nieruchomych zabytków techniki;
- c. projektów uzgodnionych w ramach Kontraktów Terytorialnych. Projekty uzgodnione w ramach Kontraktów Terytorialnych to projekty włączone do załącznika 1b Kontraktu Terytorialnego.

W przypadku wnioskodawców wymienionych w pkt. 3.2 ppkt. 5 – 8 należy opisać zgodność projektu ze wskazanymi powyżej zakresami tematycznymi (wskazanymi w pkt. a), b), c)).

UWAGA: Wsparcie w ramach konkursu będą mogły uzyskać również partnerstwa projektowe związane przez wymienionych w pkt. 3.2 uprawnionych beneficjentów z uwzględnieniem ww. wyłączeń.

W przypadku wszystkich uprawnionych Wnioskodawców realizujących projekty na obszarze regionu lepiej rozwiniętego (tj. województwa mazowieckiego) możliwa jest realizacja wszystkich typów projektów wskazanych w pkt. 3.1. niezależnie od wpisywania się w wskazane w pkt. 3.2. zakresy tematyczne.

3.3. Geneza projektu

Należy opisać uwarunkowania wskazujące na potrzebę realizacji projektu tj. wskazać główne powody podjęcia decyzji o realizacji projektu oraz dotychczasowe działania zmierzające do przygotowania projektu i wniosku o dofinansowanie.

Praktycznym sposobem oceny przedsięwzięć ze względu na potrzebę ich realizacji jest ich odzwierciedlenie w zapisach właściwych strategii terytorialnych (np. miasta, gminy). Zgodność projektu z celami rozwoju terytorialnego pozwala zweryfikować stopień lokalnego „zakorzenienia” inwestycji oraz udowodnić jej lokalny potencjał rozwojowy. Zwiększa to prawdopodobieństwo powstania efektów mnożnikowych w postaci kolejnych inwestycji w jej otoczeniu (np. infrastruktury

lokalnej, projektów komplementarnych) zwiększającej możliwości osiągnięcia długofalowych korzyści rozwojowych na danym obszarze.

Ponadto należy opisać (jeśli dotyczy):

- udział/zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych na etapie planowania przedmiotowego projektu w zakresie proponowanych w projekcie rozwiązań, koncepcji, akceptacji projektu,
- aktywny udział mieszkańców, organizacji pozarządowych w kreowaniu i akceptacji planowanej oferty kulturalno-edukacyjnej projektu.

Współpraca z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi musi być rzeczywista i efektywna. Do tych efektów może się zaliczać np. wzrost aktywizacji (partycypacji) mieszkańców, budowa lokalnego kapitału społecznego, wzrost poziomu współpracy w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć. Są to „miękkie” efekty rozwojowe, bardzo istotne dla wzmacniania podstaw rozwoju lokalnego. Należy przedstawić szczegółowy opis dotyczący udziału/zaangażowania mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz wskazać stosowne dokumenty potwierdzające wyżej wymieniony opis np. protokoły z konsultacji społecznych prowadzonych dla danej inwestycji, listy, petycje mieszkańców, wyniki badania potrzeb, ankiety.

3.4. Lokalizacja

Należy podać:

- nazwę województwa, powiatu, gminy i miejscowości, w której będzie realizowany projekt,
- opis i krótką charakterystykę lokalizacji,
- dodatkowe uwarunkowania niezbędne do uzasadnienia interwencji EFRR w przedmiot projektu (np. dane demograficzne, ekonomiczno-społeczne, finansowe),
- określenie obszaru oddziaływania projektu,
- załączyć mapy, szkice lokalizujące projekt.

UWAGA: W punkcie tym należy odnieść się do miejsca realizacji projektu, a nie siedziby Wnioskodawcy. Dla geograficznej identyfikacji projektu istotne jest miejsce realizacji inwestycji.

Dane dotyczące obszaru, na którym zlokalizowany jest projekt należy pokazać w taki sposób, aby można było łatwo zidentyfikować i zrozumieć problemy, które realizacja projektu ma rozwiązać. Należy zwrócić szczególną uwagę, aby opis ten odpowiadał tematyce projektu. Nie należy przepisywać danych statystycznych, które nie są bezpośrednio związane z projektem (podrozdział ten nie może być prezentacją wszystkich danych – powinien odnosić się wyłącznie do najważniejszych z nich). Zawsze, kiedy jest to możliwe, należy powoływać się na wiarygodne źródła informacji, takie jak lokalne statystyki, statystyki krajowe itp.

3.5. Zakres projektu

W punkcie należy wskazać:

- zakres:
  - a. przedmiotowy projektu (tj. wynikające z projektu roboty, dostawy, usługi oraz inne niezbędne działania towarzyszące bezpośrednio/pośrednio związane z projektem); należy również wskazać, które elementy przedmiotowego opisu projektu są kwalifikowalne, a które niekwalifikowalne. W opisie należy wskazać wszystkie działania niezbędne do zrealizowania projektu (łącznie z etapem przygotowania dokumentacji niezbędnej do realizacji projektu);

- b. podmiotowy projektu (tj. sposób i struktura zarządzania projektem w fazie jego realizacji i po jego zakończeniu, ze szczególnym uwzględnieniem struktury własności majątku powstałego w ramach projektu oraz opisu, w jaki sposób zostanie zapewniona trwałość projektu – vide art. 71 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013).
- rangę obiektu objętego projektem (np. czy obiekt jest wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, wpisany przez Prezydenta RP na listę Pomników Historii, wpisany na Listę Skarbów Dziedzictwa, wpisany do Rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora) (jeśli dotyczy);
  - podstawowe dane dotyczące zabytków ruchomych (np. numer inwentarza lub decyzja o wpisie do rejestru zabytków lub jego odpowiednika, w przypadku księgozbiorów także sygnatura, autor, tytuł, wiek, w przypadku archiwaliów – wypis z Księgi Nabytków Archiwum Państwowego lub wypis z Ewidencji Zasobu Archiwalnego Archiwum Państwowego) (jeśli dotyczy);
  - informacje na temat zbiorów przeznaczonych do digitalizacji (jeśli dotyczy).

3.6. Komplementarność i synergia projektu

Należy opisać komplementarność i synergię projektu z dotychczasowymi działaniami realizowanymi przez Wnioskodawcę.

Należy wskazać projekty (komplementarne ze złożonym wnioskiem lub wywołujące z nim efekt synergii) realizowane obecnie lub już zrealizowane przez beneficjenta. Informacje należy przedstawić poprzez wypełnienie poniższej tabeli:

Tytuł projektu	Podmiot realizujący inwestycję	Lata realizacji	Koszt całkowity	Źródła finansowania	Zakres projektu ⁴	Komentarz
<i>Projekt nr 1</i>						
<i>Projekt nr 2</i>						

Konieczne jest opisanie w komentarzu, który z kolei element całościowego większego przedsięwzięcia realizowanego przez Wnioskodawcę stanowi aktualna inwestycja i czy jej realizacja jest elementem uzupełniającym dla funkcjonowania przedsięwzięcia jako całości i bezpośrednio z nim powiązana.⁵ Ponadto należy opisać, czy projekt jest komplementarny z innymi działaniami realizowanymi przez Wnioskodawcę w obrębie danej instytucji np. działania miękkie finansowane z EFS, przyczyniające się do maksymalizowania oczekiwanych efektów realizowanego przedsięwzięcia (synergia).

3.7. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu

Należy przedstawić uzasadnienie potrzeby realizacji projektu (odpowiedź na pytanie: ***Dlaczego powinien być realizowany właśnie ten projekt?***) – uzasadnienie powinno udzielić odpowiedzi na zasadność realizacji wszystkich elementów projektu. Informacje powinny być spójne z przedstawionymi w pkt 3.3. Tam, gdzie to jest uzasadnione specyfiką projektu, informacje powinny zostać rozszerzone o przedstawienie szczegółowych przesłanek związanych z potrzebą realizacji inwestycji.

⁴ Maksymalnie 500 znaków.

⁵ Realizowany projekt musi być niezależny funkcjonalnie.

Należy zidentyfikować problemy na które odpowiada projekt (należy je opisać i jeśli dotyczy poprzez opis odpowiednimi danymi). Bardzo ważne jest wskazanie, że realizowana inwestycja nie ma charakteru wyłącznie odtworzeniowego, ale wnosi wkład w rozwój w postaci nowej oferty kulturalnej/edukacyjnej, na którą istnieje zapotrzebowanie. W tym celu można odwołać się do odpowiednich zapisów diagnozy (zawartej np. w strategii gminy) lub innych dowodów wskazujących na potrzebę realizacji przedsięwzięcia z punktu widzenia nowych korzyści jakie dana inwestycja przyniesie.

Punkt ten powinien również zawierać opis i analizę problemów, które dotyczą bezpośrednich i pośrednich beneficjentów projektu, w tym opis powiązań pomiędzy problemami. Zidentyfikowane problemy mają wynikać z analizy otoczenia projektu. Następnie należy przeprowadzić w tym punkcie selekcję tych problemów, które projekt ma rozwiązać lub przyczynić się do ich rozwiązania.

Potrzeba realizacji projektu będzie weryfikowana pod kątem społecznego zapotrzebowania na projekt.

UWAGA: W przypadku zakupu sprzętu i wyposażenia należy wykazać, że rodzaj i ilość zakupywanego sprzętu/aparatury specjalistycznej odpowiada realnym potrzebom wynikającym z realizowanej lub planowanej do realizacji przez Wnioskodawcę działalności kulturalno-edukacyjnej. Konieczne jest również wskazanie, w jaki sposób rodzaj zakupywanej aparatury specjalistycznej przyczyni się do poszerzenia zakresu prowadzonej przez Wnioskodawcę działalności związanej z ochroną i zachowaniem dziedzictwa kulturowego i rozwojem zasobów kultury (w przypadku zakupu aparatury specjalistycznej na cele działalności badawczej i konserwatorskiej).

Ponadto bardzo istotną częścią podrozdziału jest określenie wraz z uzasadnieniem obszaru oddziaływania projektu (międzynarodowy, ogólnopolski):

Konieczne jest wykazanie co najmniej ponadregionalnego oddziaływania projektu (zgodnie z definicją regionów NUTS 1).

Należy wykazać, że w ramach funkcjonowania po zakończeniu realizacji projektu prowadzona będzie działalność o zasięgu ponadregionalnym oceniana w oparciu o:

- a) dotychczasową działalność i/lub;
- b) planowaną działalność i/lub;
- c) zasięg oddziaływania projektu (w oparciu o analizę popytu).

3.8. Cele projektu (logika interwencji)

Zdefiniowanie celów jest niezbędnym etapem służącym identyfikacji i analizie projektu. Stanowi ono punkt wyjścia do przeprowadzenia jakiegokolwiek oceny inwestycji.

Należy przedstawić (w sposób opisowy i – jeżeli to możliwe - ilościowy) wkład projektu w realizację celów szczegółowych VIII priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W tym celu należy obowiązkowo odnieść się do wkładu projektu w osiągnięcie wskaźników rezultatu strategicznego określonych dla osi priorytetowej oraz do sposobu przyczyniania się wskaźników wykonania rzeczowego przewidzianych do osiągnięcia w projekcie do realizacji określonych w POIiŚ 2014-2020 wskaźników rezultatu strategicznego. Należy wskazywać relację pomiędzy właściwymi dla projektu wskaźnikami produktu, rezultatu bezpośredniego (o ile zostały wykazane w Katalogu wskaźników obowiązkowych do monitorowania postępu rzeczowego projektów), rezultatu strategicznego oraz celami szczegółowymi. Opis przewidywanego wkładu projektu w realizację celów

szczegółowych osi priorytetowej może zostać uzupełniony o opis logiki powiązań spodziewanych efektów projektu z celami szczegółowymi programu osi priorytetowej.

Należy tu także przedstawić uzasadnienie zgodności projektu z celami VIII osi priorytetowej POIiŚ, działania 8.1 *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury*, uzasadnienie powinno udzielić odpowiedzi na zasadność realizacji wszystkich elementów projektu⁶.

Należy zwrócić uwagę, aby cele projektu zdefiniowane w analizie spełniały następujące założenia:

- a) jasno wskazywały, jakie korzyści społeczno-ekonomiczne można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu;
- b) były logicznie powiązane ze sobą, w przypadku, gdy w ramach projektu realizowanych jest jednocześnie kilka celów;
- c) uwzględniały wszystkie najważniejsze bezpośrednie i pośrednie skutki społeczno-ekonomiczne przedsięwzięcia;
- d) były logicznie powiązane z celami priorytetu inwestycyjnego 6c wskazanymi w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko.

Logikę interwencji należy przedstawić za pomocą drzewa celów z odpowiednio ukazaną hierarchią celów (od celu ogólnego do celów szczegółowych). Logika zapisu powinna być opracowana w kierunku od dołu ku górze.

Z celów projektu musi wynikać analizowany wariant oraz zakres projektu.

3.9. Wskaźniki

Z celów projektu powinien wynikać przedmiot projektu, a z przedmiotu projektu powinny wynikać określone wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego. Wartości bazowe wskaźników powinny wynosić zawsze zero.

3.9.1 Wskaźniki produktu

Wskaźniki produktu dla poszczególnych typów projektów w ramach VIII osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury* zostały określone w Katalogu Wskaźników Obowiązkowych (KWO) do monitorowania postępu rzeczowego projektów (dokument publikowany na stronie www.mr.gov.pl). Beneficjent wybierze wskaźniki przypisane w KWO do typu projektu, który będzie realizować. Beneficjent jest zobowiązany do monitorowania wskaźników zawartych w KWO (zarówno wskaźników zaliczonych w KWO do kategorii „wskaźniki istotne dla celów interwencji”, jak i kategorii „wskaźniki informacyjne”).

W przypadku partnerstw projektowych dane dotyczące wskaźników należy przedstawić w podziale na poszczególnych partnerów oraz w postaci zagregowanej (dla całego projektu). W przypadku, gdy zakres prac powierzony partnerom nie powoduje bezpośrednio osiągnięcia wskaźnika, wskaźniki należy przypisać wyłącznie do Partnera wiodącego.

UWAGA: Należy uzasadnić dobór i wartości docelowe wskaźników w kontekście celów i zakresu projektu. Wartości docelowe wybranych wskaźników muszą być określone w sposób rzetelny. Należy przedstawić wiarygodną metodykę oszacowania założonych wartości wskaźników. Sposób pomiaru wszystkich wskaźników – należy wykazać w jaki sposób Beneficjent udokumentuje osiągnięcie

---

⁶ Elementy projektu niezgodne z celami osi priorytetowej traktowane będą jako koszty niekwalifikowalne.

wartości docelowej osiągniętych, w wyniku realizacji projektu, wskaźników (np. protokoły wykonania prac itp.)

3.9.2 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego

Należy wyrazić cele projektu adekwatnymi, mierzalnymi wskaźnikami rezultatu bezpośredniego (odnoszącymi się do bezpośrednich efektów realizowanego projektu, osiągniętych w wyniku realizacji projektu – co do zasady do 12 miesięcy od zakończenia okresu realizacji projektu określonego w umowie o dofinansowaniu lub, jeśli to wynika ze specyfiki projektu, od uruchomienia przedsięwzięcia (o ile uruchomienie przedsięwzięcia nie następuje później aniżeli data zakończenia realizacji projektu).

Wskaźniki rezultatu dla poszczególnych typów projektów w ramach VIII osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury* zostały określone w Katalogu Wskaźników Obowiązkowych (KWO) do monitorowania postępu rzeczowego projektów (dokument publikowany na stronie www.mr.gov.pl).

W przypadku partnerstw projektowych dane dotyczące wskaźników należy przedstawić w podziale na poszczególnych partnerów oraz w postaci zagregowanej (dla całego projektu). W przypadku, gdy zakres prac powierzony partnerom nie powoduje bezpośrednio osiągnięcia wskaźnika, wskaźniki należy przypisać wyłącznie do Partnera wiodącego.

UWAGA: Należy uzasadnić dobór i wartości docelowe wskaźników w kontekście celów i zakresu projektu. Wartości docelowe wskaźników muszą być określone w sposób rzetelny. Należy przedstawić wiarygodną metodykę oszacowania założonych wartości wskaźników. Należy pamiętać, że wartości bazowe z definicji wynoszą zero⁷. *Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne* – wartość wskaźnika powinna ujmować wyłącznie odwiedziny będące następstwem wdrożenia projektu .

3.9.3 Miejsca pracy

Należy wskazać miejsca pracy (w wymiarze pełnego etatu), które powstaną w trakcie realizacji projektu oraz po jego realizacji (etap operacyjny). Informacje te powinny być spójne z informacjami zawartymi w pkt. E.2.4. i G.2 wniosku o dofinansowanie.

W przypadku miejsc pracy utworzonych na etapie operacyjnym należy wskazać takie, które istnieć będą co najmniej dwa lata po zakończeniu projektu, w ramach którego zostały utworzone i wykazać, że Wnioskodawca przewidział/zabezpieczył środki na ich finansowanie (ujęte w budżecie instytucji lub uzgodnione z organizatorem instytucji). Oświadczenie Organizatora o zabezpieczeniu środków na ten cel jest obowiązkowym załącznikiem do wniosku.

W poniższej tabeli należy podać informacje na temat wpływu projektu na wielkość zatrudnienia. Oceniając ten wpływ należy uwzględnić następujące ograniczenia:

- wpływ ilościowy, tj. liczba miejsc pracy;
- wzrost poziomu zatrudnienia;
- miejsca pracy bezpośrednio związane z realizacją projektu.

---

⁷ W przypadku wskaźnika rezultatu bezpośredniego: *Liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem* dopuszcza się ustanowienie wartości bazowej wskaźnika różnej od zera.

Należy przedstawić miejsca pracy (wyrażone w ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC), w formie przedstawionej poniżej tabeli:

Liczba miejsc pracy utworzonych bezpośrednio:	Liczba (EPC)	Średni czas trwania takiego zatrudnienia (miesiące)⁸
Podczas etapu realizacji		
Podczas etapu operacyjnego		

Ponadto w tym podrozdziale (w sposób opisowy) należy podać informacje na temat pośrednich miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu (np. liczba miejsc pracy u wykonawców, jakie miejsca pracy, itp.).

4. Opis istniejących uwarunkowań

W punkcie należy wykazać, iż projekt jest wykonalny pod względem formalnym i prawnym.

W przypadku partnerstwa projektowego należy podać podstawę jego zawarcia i cel utworzenia. W stosunku do Wnioskodawcy/Partnera wiodącego, podmiotu eksploatującego i innych zaangażowanych w realizację projektu podmiotów, należy podać ich rolę, podział zadań i obowiązków, które będą realizować w ramach projektu, a także określić zakres ich odpowiedzialności (w tym organizacyjnej i finansowej).

4.1. Zdolność beneficjenta do realizacji projektu

4.1.1 Zdolność organizacyjna

Podpunkt ten powinien przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie: ***Czy Wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną do wdrożenia projektu (w tym zarządzania projektem)?***

Należy graficznie przedstawić strukturę organizacyjną Wnioskodawcy, związaną z wdrażaniem projektu, z uwzględnieniem podziału kompetencji, współzależności, odpowiedzialności i/lub informacji o inwestorze zastępczym.

Podpunkt ten powinien również zawierać opis zadań każdej komórki organizacyjnej w zakresie realizacji projektu oraz spisany zakres czynności i odpowiedzialności na stanowiskach związanych z realizacją projektu wraz ze wskazaniem stanowisk/osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji dotyczących realizacji projektu.

Należy opisać także:

- sposób finansowania komórek organizacyjnych zaangażowanych w realizację projektu.
- odpowiednie dokumenty potwierdzające powstanie wyodrębnionej struktury organizacyjnej (jeżeli powołano już tę strukturę),
- bieżący potencjał kadrowy (z podaniem liczby pracowników komórek zaangażowanych w realizację projektów i doświadczenia zawodowego pracowników).

---

⁸ W przypadku zatrudnienia na czas nieokreślony, zamiast określania przeciętnego czasu trwania takiego zatrudnienia, należy wpisać „zatrudnienie na czas nieokreślony”.

W przypadku, gdy Wnioskodawca planuje powierzenie realizacji projektu inwestorowi zastępczemu, jest zobowiązany przedstawić informacje na temat zadań inwestora, informacje na temat trybu jego wyboru oraz przewidziane koszty związane z powołaniem inwestora zastępczego i źródło ich pokrycia.

4.1.2 Zdolność finansowa

Należy przedstawić informacje dotyczące zdolności finansowej Wnioskodawcy do realizacji projektu (należy wskazać źródła pokrycia wkładu własnego wraz z przedstawieniem dokumentów potwierdzających dysponowaniem środkami na pokrycie wkładu własnego w ramach wydatków kwalifikowanych). W przypadku partnerstw projektowych należy wykazać zdolność finansową w kontekście całego partnerstwa.

UWAGA: W przypadku przedsiębiorców nie spełniających definicji małego i średniego przedsiębiorstwa np. spółek administrujących obiektami UNESCO: należy wskazać, że w przypadku pomocy udzielonej ze środków POIiŚ 2014-2020 dużemu przedsiębiorcy, wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium UE w związku z realizacją dofinansowywanego projektu (lub napisać, że nie dotyczy).

4.1.3 Doświadczenie beneficjenta

W niniejszej części SW należy przedstawić i krótko opisać zrealizowane i rozliczone projekty infrastrukturalne w obszarze kultury, edukacji artystycznej lub ochrony dziedzictwa narodowego o wartości nie niższej niż 2 mln zł kosztów całkowitych, które zostały sfinansowane z udziałem środków publicznych w okresie 6 lat poprzedzających rok w którym został złożony wniosek.

Dla wszystkich wskazanych inwestycji należy przedstawić informację w formie tabeli:

Tytuł projektu	Podmioty zaangażowane w realizację	Lata realizacji	Koszt całkowity	Źródła finansowania	Zakres projektu ⁹
<i>Projekt nr 1</i>					
<i>Projekt nr 1</i>					
<i>Projekt nr 1</i>					

UWAGA: W przypadku projektów zrealizowanych z udziałem środków europejskich, konieczne jest wskazanie programu w ramach którego zostało zrealizowane zadanie oraz informacji czy osiągnięto zakładane cele i rozliczono dofinansowanie (płatność końcową).

4.2. Prawna wykonalność inwestycji

Należy opisać kwestie prawne związane z realizacją projektu, w tym stan formalno-prawny nieruchomości, gruntów, dokumenty warunkujące wykonalność inwestycji, aktualność dokumentacji

---

⁹ Maksymalnie 500 znaków.

technicznej i projektów biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa (w tym wynikające z nowelizacji przepisów techniczno-budowlanych i in.).

Obowiązkowo powinny być opisane wszystkie dokumenty związane z techniczno-prawnymi aspektami realizacji inwestycji (wskazane przez IP jako obowiązkowe załączniki do wniosku) i wskazane numery załączników, w których się znajdują. W szczególności należy przedstawić informację na temat:

- tytułu prawnego wnioskodawcy do nieruchomości¹⁰;
- posiadanej dokumentacji technicznej i projektowej zgodnej z obowiązującymi przepisami;
- w formie poniższej tabeli, wymaganych decyzji, w tym m.in. decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pozwolenia na budowę (pozwolenie na budowę musi być ostateczne na dzień złożenia wniosku), itp.

Rodzaj decyzji	Numer decyzji	Data wydania	Zakres projektu, który obejmuje decyzja	Data uzyskania waloru ostateczności (jeśli dotyczy)
<i>Pozwolenie na budowę</i>				
<i>Pozwolenie WKZ</i>				

W przypadku, gdy do danej nieruchomości zgłaszane są roszczenia, należy przedstawić stosowną informację, wraz ze wskazaniem etapu na jakim znajduje się ewentualne postępowanie.

4.3. Opis techniczny – stan aktualny przedmiotu projektu

Opis powinien obejmować określenie stanu budynków, budowli, innych obiektów i obszarów będących przedmiotem projektu (np. zabytków ruchomych, zabytkowych parków i ogrodów).

1. Informacje na temat istniejącej infrastruktury

W przypadku projektów dotyczących infrastruktury należy podać parametry terenu i obiektów, w tym między innymi:

- powierzchnię terenu (w przypadku projektów dotyczących zabytkowych parków i ogrodów oraz prac w otoczeniu zabytku – również w przypadku projektów, w których otoczenie i park stanowią część projektu);
- liczbę i powierzchnię użytkową i całkowitą budynków związanych z realizacją projektu,
- kubaturę budynków (szczegółowy plan),
- ponadto należy przedstawić opis dotychczasowego wykorzystania infrastruktury w szczególności należy wskazać procentowo wykorzystanie obiektu na poszczególne typy działalności np. kulturalną, komercyjną itp.

---

¹⁰ Dopuszczone tytuły prawne:

- własność
- użytkowanie wieczyste
- użytkowanie
- dzierżawa
- trwały zarząd
- użyczenie;

2. Dodatkowe informacje na temat infrastruktury zabytkowej (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów dotyczących infrastruktury zabytkowej należy podać:

- charakterystykę stanu zachowania obiektów zabytkowych (zabytków ruchomych i nieruchomości). Należy wskazać, czy projekt dotyczy zabytku/zabytków bardzo zdegradowanych, zagrożonych całkowitą degradacją bez interwencji oraz czy fakt ten został potwierdzony w aktualnej opinii właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- informacje nt. historycznej wartości obiektów zabytkowych.

3. Informacja na temat sprzętu i wyposażenia (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów dotyczących sprzętu i wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej i sprzętu i wyposażenia do prowadzenia prac konserwatorskich należy podać:

- charakterystykę dotychczas posiadanego takiego sprzętu i wyposażenia.

4.4. Ocena istniejącego systemu pod kątem zgodności z prawem polskim i UE

4.4.1 Polityka rządowa/regionalna

Punkt ten przedstawia makroekonomiczny kontekst projektu. Nawiązuje do dokumentów źródłowych/strategicznych związanych z planowanym projektem. Wszystkie dokumenty źródłowe powinny być dokładnie zidentyfikowane. Należy opisać możliwie wyczerpująco wszystkie aspekty związane z polityką krajową/regionalną/lokalną w kontekście realizacji projektu.

Należy podać informację, w jaki sposób realizacja planowanego przedsięwzięcia przyczyni się do osiągnięcia celów zawartych w dokumentach przygotowywanych na szczeblu międzynarodowym, krajowym/resortowym, regionalnym, lokalnym etc. zajmujących się zagadnieniem, którego dotyczy projekt.

Dokumenty strategiczne

Obowiązkowo należy przedstawić analizę zgodności projektu z celami/priorytetami/ założeniami następujących dokumentów o charakterze strategicznym:

- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego
- „Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego”,
- Komunikatem Komisji EUROPA 2020. „Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, w szczególności w odniesieniu do następujących Inicjatyw Flagowych UE¹¹:
  - Unia Innowacji,
  - Europejska Agenda Cyfrowa,
  - Młodzież w drodze,
  - Europa efektywnie korzystająca z zasobów,
  - Polityka przemysłowa w erze globalizacji,
  - Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia,
  - Europejski program walki z ubóstwem.

Strategie ponadregionalne

---

¹¹ Wymagana jest zgodność projektu z co najmniej jedną Inicjatywą Flagową UE

Należy wykazać, czy zakres projektu jest zgodny z przyjętą przez Radę Ministrów strategią ponadregionalną oraz, czy jest to przedsięwzięcie o rzeczywistym potencjale ponadregionalnym, tj. cechujące się wartością dodaną wynikającą z koncentracji na zadaniach wykraczających poza obszar województwa, istotnych dla rozwoju na szerszym obszarze. Należy tu wskazać:

- czy przedsięwzięcie wynika ze strategii ponadregionalnej: Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do 2020, Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020, Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do 2020, Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030 ;
- czy projekt realizowany jest w partnerstwie z podmiotem z przynajmniej jednego innego województwa objętego strategią *ponadregionalną*. *Partnerstwo rozumiane jest zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (Dz. U. 2014 poz. 1146);
- czy projekt realizowany jest na terenie więcej niż jednego województwa, przy czym co najmniej jedno z województw objęte jest strategią ponadregionalną oraz jest zgodny z celami strategii ponadregionalnej lub
- czy projekt jest komplementarny z projektem wynikającym ze strategii ponadregionalnej.

Zgodność z lokalnymi strategiami terytorialnymi

Należy również przedstawić zgodność z celami odpowiednich obowiązujących strategii terytorialnych dla danego obszaru.

Zgodność z lokalnym programem rewitalizacji

Należy przedstawić informację, czy projekt stanowi element spójnej koncepcji inwestycyjnej zmierzającej do kompleksowej rewitalizacji obszaru wyznaczonego w programie rewitalizacji zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

4.4.2 Zgodność z politykami i prawem wspólnotowym

Polityka konkurencji (pomoc publiczna)

Należy przedstawić analizę zgodności projektu z przepisami o pomocy publicznej, tj. czy wsparcie będzie czy nie stanowiło pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

W przypadku uznania, że wsparcie **nie stanowi pomocy publicznej**, konieczne jest przedstawienie wyjaśnień w zakresie:

- braku wystąpienia korzyści dla wnioskodawcy odbiegającej od rynkowej;
- nieprowadzenia przez wnioskodawcę działalności gospodarczej w rozumieniu prawa UE¹²;
- braku możliwości zakłócenia konkurencji na wewnętrznym rynku UE;
- braku wpływu wsparcia na handel między państwami członkowskimi UE.

Wyjaśnienia muszą zawierać odniesienia do właściwych dokumentów instytucji Unii Europejskiej, w tym:

- siatek analitycznych dotyczących infrastruktury (dostępnych na stronie: www.poiis.mkidn.gov.pl) oraz

---

¹² Zgodnie z prawodawstwem KE za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę

- Komunikatu Komisji – Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

W przypadku uznania, że wsparcie **stanowi pomoc publiczną** należy dokonać analizy, czy pomoc ta **jest zgodna z rynkiem wewnętrznym** w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym pod warunkiem, że spełnione są warunki ustanowione w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie udzielania pomocy na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, z dnia 12 sierpnia 2015 r.

Udzielanie zamówień publicznych

W tej części Wnioskodawca powinien przedstawić wszystkie zamówienia publiczne przeprowadzone lub planowane do przeprowadzenia w ramach projektu oraz udowodnić ich zgodność z zapisami unijnego i polskiego prawa zamówień publicznych oraz Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POIiŚ na lata 2014-2020.

Informacje należy przedstawić w formie tabeli:

Zakres zamówienia	Tryb udzielenia zamówienia	Data wszczęcia postępowania w celu udzielenia zamówienia	Planowana data zawarcia umowy
Objęte zakresem stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych			
...			
...			
...			
Nie objęte zakresem stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych			
...			
...			
...			

Wnioskodawca zawierający umowy z wykonawcami, które nie są objęte zakresem stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, zobowiązany jest zawierać umowy w formie pisemnej oraz stosować tryb przetargu, o którym mowa w art. 70¹ – 70⁵ Kodeksu cywilnego, chyba że przepisy szczególne przewidują inny tryb i formę zawierania umowy, z uwzględnieniem następujących zasad:

- jawności - w szczególności rozumianej jako zamieszczenie ogłoszenia o przetargu (aukcji) w prasie, internecie lub siedzibie beneficjenta, w zależności od wartości i rodzaju zamówienia. Decyzję o zakresie upowszechnienia informacji o planowanym zawarciu umowy podejmuje beneficjent,
- niedyskryminacyjnego opisu przedmiotu zamówienia - w szczególności rozumianej jako zakaz zawierania w opisie postanowień mogących preferować konkretnych wykonawców oraz, w przypadku konieczności wskazania konkretnych znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, obligatoryjne dopuszczenie rozwiązań równoważnych,
- równego dostępu dla podmiotów gospodarczych ze wszystkich państw członkowskich - w szczególności rozumianej jako zakaz stawiania wymagań powodujących dyskryminację względem wykonawców z innych państw członkowskich. Przykładowo zakazane są wymagania nakładające:
  - posiadanie przez wykonawcę doświadczenia w wykonywaniu zamówienia w Polsce,

- posiadanie przez wykonawcę doświadczenia w realizacji zamówień współfinansowanych w ramach funduszy UE lub funduszy krajowych.

Równe traktowanie kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacja

Należy wskazać, czy projekt nie stoi w sprzeczności z horyzontalnymi zasadami dotyczącymi niedyskryminacji i równości szans ze względu na płeć. Projekt powinien gwarantować równy dostęp do zasobów ze względu na płeć, pochodzenie rasowe, etniczne, religię, niepełnosprawność, przekonania, wiek oraz orientację seksualną.

5. Analiza popytu

Analiza popytu identyfikuje ilościowo zapotrzebowanie na realizację planowanej inwestycji. W jej ramach należy uwzględnić zarówno bieżący (w oparciu o aktualne dane), jak również prognozowany popyt (w oparciu o prognozy uwzględniające m.in. wskaźniki makroekonomiczne i społeczne, wykonane konkretne badania określające społeczne zapotrzebowanie na projekt). Analiza powinna odwoływać się do kwestii bieżącego oraz przyszłego zapotrzebowania inwestycji na zasoby oraz przewidywanego rozwoju infrastruktury oraz efektu sieciowego (jeżeli występuje lub może wystąpić w wyniku realizacji inwestycji).

5.1. Zdefiniowanie obszaru objętego analizą popytu

Należy zidentyfikować:

- charakterystykę rynku na którym realizowany jest projekt (obszar objęty analizą popytu),
- obecnych odbiorców działalności kulturalnej i edukacyjnej Wnioskodawcy (charakterystyka odbiorców, ich liczba, podstawa oszacowania),
- przyszłych odbiorców projektu (beneficjentów końcowych projektu). Ważne jest także określenie potrzeb kulturalnych/edukacyjnych odbiorców projektu.

Analiza musi być oparta o obiektywne dane zewnętrzne (np. publikacje GUS, dane jednostek samorządu terytorialnego itp.). Konieczne jest podanie źródła danych.

5.2. Popyt zgłaszany na produkty/usługi objęte projektem

5.2.1 Bieżący popyt

Dla bieżącego popytu należy przedstawić bieżącą wielkość popytu na usługi oferowane przez Wnioskodawcę (w ciągu 5 lat poprzedzających rok złożenia wniosku), grupy docelowe, do których skierowana jest oferta. Należy przedstawić metodykę wyliczenia bieżącego popytu, w tym wskazać dokładnie źródła danych.

5.2.2 Przyszły popyt

Dla określenia przyszłego popytu należy wskazać przyszłe zainteresowanie produktami i usługami oferowanymi przez zrealizowany projekt.

Powyższe należy **potwierdzić wykonaniem konkretnych badań określających społeczne zapotrzebowanie na dany projekt** (ankiety lub inny rodzaj badań wykonane przez firmę zajmującą się badaniem rynku), przedstawienie danych statystycznych wynikających z ww. badań, mówiących o tym: ilu ludzi będzie zainteresowanych usługami czy produktami powstałymi w wyniku realizacji danego projektu, jaka będzie liczba nowych odbiorców, jak wyglądać będą możliwości korzystania z

usług z uwzględnieniem potencjału nabywczego odbiorców, jaki będzie stopień wzrostu popytu na oferowane usługi, jakie będą nowe grupy odbiorców, jakie konkretne działania będą skierowane do konkretnych grup odbiorców.

UWAGA: Wykazane wartości przyszłego popytu muszą być spójne ze wskaźnikami rezultatu bezpośredniego wskazanymi w punkcie 3.9.2 studium wykonalności.

UWAGA: Należy opisać sposób monitorowania przyszłego popytu i osiągnięcia założonych wskaźników rezultatu.

Ponadto należy określić wskaźnik użytkowania¹³ obiektu po zakończeniu realizacji projektu i stopień wzrostu popytu (nominalny i procentowy).

5.3. Oferta kulturalno-edukacyjna

Wnioskodawca musi przedstawić program kulturowy/ofertę edukacyjną wynikający bezpośrednio z realizacji projektu wraz ze wskazaniem grup docelowych.

5.3.1 Bieżąca oferta kulturalno-edukacyjna

Należy wskazać dotychczasową działalność kulturalno-edukacyjną Wnioskodawcy. Należy opisać potencjał instytucjonalny Wnioskodawcy, dotychczasowe działania kulturalno-edukacyjne.

Należy przedstawić.:

- zakres tematyczny działalności kulturalno-edukacyjnej;
- ilość wydarzeń kulturalno-edukacyjnych;
- rodzaje prowadzonej działalności (np. warsztaty, przedstawienia, koncerty itp.);
- charakterystykę grup docelowych;
- procentowe określenie czasu przeznaczanego na działalność kulturalną w całkowitej działalności Wnioskodawcy;
- procentowe określenie wykorzystania powierzchni obiektu na działalność kulturalną;
- informację na temat komercyjnego wykorzystania obiektu/obiektów będących przedmiotem wniosku.

5.3.2 Oferta kulturalno-edukacyjna po zakończeniu realizacji inwestycji

Należy przedstawić program kulturowy/artystyczny/edukacji kulturalnej bezpośrednio związany z projektem,

W szczególności należy przedstawić:

- nowy zakres tematyczny (jeśli dotyczy);
- nowe rodzaje prowadzonej działalności (np. warsztaty, przedstawienia, koncerty itp.);
- ilość wydarzeń kulturalno-edukacyjnych;

---

¹³ **Wskaźnik użytkowania** należy interpretować jako procentowe wykorzystanie obiektu w stosunku do jego maksymalnej przepustowości tj. np. wskaźnik użytkowania sali koncertowej wynoszący 50% w pierwszym roku eksploatacji będzie oznaczał, że sala wykorzystywana jest w połowie swojej maksymalnej przepustowości (pojemności).

- charakterystykę grup docelowych;
- jaki procent czasu prowadzonej działalności danej jednostki objętej pomocą będzie przeznaczony na cele kulturalno-edukacyjne;
- jaki procent przestrzeni obiektu objętego pomocą danej jednostki będzie przeznaczony na cele kulturalno-edukacyjne;
- w jaki sposób projekt przyczynia się do budowania świadomości i edukacji kulturalnej;
- w jaki sposób projekt przyczynia się do wzrostu kompetencji kulturowych oraz wzrostu kreatywności społeczeństwa.

UWAGA: W tym podrozdziale należy opisać wyłącznie ofertę kulturalno-edukacyjną wynikającą bezpośrednio z realizacji projektu.

Należy wykazać również, że zaproponowana oferta kulturalno-edukacyjna jest możliwa do realizacji, biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenie wnioskodawcy oraz jego potencjał organizacyjno-finansowy.

6. Definiowanie zakresu przedsięwzięcia

6.1 Analiza potrzeb inwestycyjnych

6.1.1. Opis potrzeb inwestycyjnych

Należy zawrzeć opis braków i potrzeb inwestycyjnych w odniesieniu do planowanego projektu oraz określić wszelkie potrzeby co do dalszego jego rozwoju. Opis potrzeby realizacji projektu powinien jednoznacznie wskazywać na konieczność realizacji projektu w zaproponowanym zakresie, tzn. zaproponowane działania powinny odpowiadać na zidentyfikowane braki/potrzeby inwestycyjne Wnioskodawcy.

6.1.2. Identyfikacja niezbędnych działań dla usunięcia zidentyfikowanych braków

W przypadku tworzenia nowych elementów infrastruktury należy określić dotychczasowy sposób zaspakajania danej usługi. Należy opisać wszelkie utrudnienia z tego wynikające, a także stopień jego zaspokojenia (lub jego brak) w zakresie analizowanych usług. W przypadku przebudowy i remontu istniejących elementów infrastruktury należy podać opis stanu technicznego obiektu. Dodatkowo analiza techniczna/technologiczna może zostać poszerzona o opis rozwiązań, które są innowacyjne w dziedzinie, jaką realizuje przedmiotowy projekt.

6.2. Analiza opcji technicznych

6.2.1. Metodyka analizy

Na wstępie należy podać zakres analizy. W wyniku identyfikacji wariantów alternatywnych zdefiniować należy:

- 1) wariant bezinwestycyjny („nie robić nic” i/lub „zaniechanie inwestycji”),
- 2) wariant „minimum” (podejmujemy działania minimalne, „prowizoryczne”, odpowiadające na potrzeby chwili),
- 3) warianty inwestycyjne („zrobić coś”) – co najmniej dwa.

W przypadku poniższych projektów analiza może zostać sporządzona w ograniczonym zakresie (np. bez podawania alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, opcji inwestycyjnych), ale powinna uwzględniać specyfikę projektu np. dotyczyć doboru materiałów, rodzaju zakupywanego sprzętu i wyposażenia :

- a. Prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach i na obszarach zabytkowych i zespołach tych obiektów oraz w ich otoczeniu – w przypadku robót budowlanych prowadzących do wzrostu lub zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, zmiany efektywności energetycznej, poboru energii oraz odporności na klęski żywiołowe, w tym silne wiatry, zjawiska powodziowe związane z wylewami rzek i deszczami nawałnymi oraz roztopami, należy rozpatrzyć różne opcje techniczne;
- b. Ochrona i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków;
- c. Konserwacja zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i udostępnienie poprzez proces digitalizacji;
- d. Zabezpieczenie obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem.

UWAGA: Cel wariantu inwestycyjnego jest tożsamy z celem projektu. Wariant bezinwestycyjny i minimum stanowią warianty bazowe, definiowane w celu porównania z nimi każdego ze zidentyfikowanych wariantów inwestycji (tzw. porównania „z inwestycją” i „bez inwestycji”).

6.2.2. Alternatywne rozwiązania lokalizacyjne, technologiczne i organizacyjne

Niezbędnym elementem SW jest prezentacja alternatywnych wariantów realizacji inwestycji. Głównym celem identyfikowania alternatywnych rozwiązań jest zapewnienie możliwości dokonania wyboru najlepszego z dostępnych wariantów realizacji inwestycji. W tym celu niezbędne jest zidentyfikowanie wszystkich możliwych, rozsądnych wariantów realizacji projektu, różniących się sposobem dojścia do osiągnięcia założonego celu głównego projektu między innymi poprzez zmianę zakresu projektu, zmianę działań, możliwe warianty układu strukturalnego lub rozplanowania infrastruktury, wykorzystania możliwych alternatywnych (w tym nowoczesnych) technologii, struktury zarządzania. Należy określić również, jakie byłyby efekty zaniechania inwestycji.

Należy wziąć pod uwagę:

- alternatywne lokalizacje ze względu na zagrożenie związane z wylewami rzek oraz powodzią związanymi z deszczami nawałnymi i roztopami;
- alternatywne rozwiązania technologiczne;
- alternatywne rozwiązania organizacyjne prowadzenia inwestycji i jej eksploatacji;
- wstępne szacunki kosztów dla rozważanych alternatywnych rozwiązań, w tym także koszty zewnętrzne nie ponoszone przez Wnioskodawcę.

6.2.3. Wstępna selekcja wariantów realizacji inwestycji

Należy przeprowadzić wstępną selekcję wariantów realizacji inwestycji. W tym celu proponuje się wykorzystanie następujących kryteriów, zgodnie ze specyfiką projektu:

- ekonomicznych i finansowych (np. dostosowanie parametrów inwestycji do prognozowanego popytu, dopasowanie rozwiązań technologicznych do potrzeb w aspekcie optymalnych propozycji kosztowych),
- prawno-administracyjnych (możliwości zrealizowania inwestycji),
- innowacyjność (w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii, rozwój społeczeństwa informacyjnego),

- funkcjonalność rozwiązania, w tym lokalizacji i otwartego dostępu (m.in. istniejąca infrastruktura dojazdowa i towarzysząca, w tym gastronomiczna, hotelowa, równość szans kobiet i mężczyzn, przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz adaptację do zmian klimatu i odporność na klęski żywiołowe,
- ładu przestrzennego – wartości architektoniczne, urbanistyczne i estetyka proponowanego rozwiązania (dostosowanie parametrów technicznych inwestycji do istniejących elementów infrastruktury, w tym infrastruktury zabytkowej), a także wpływu na środowisko i klimat.

UWAGA: Na Wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że wybrany przez niego wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze rozwiązanie spośród wszelkich możliwych alternatywnych rozwiązań umożliwiających osiągnięcie celu.

Analiza opcji powinna wykazać, że zaproponowane rozwiązanie jest:

- wykonalne pod względem technicznym/technologicznym,
- zgodne z najlepszą znaną praktyką w danej dziedzinie (należy uzasadnić najlepszą dostępną technologię i to, dlaczego ta technologia została wybrana),
- optymalne pod względem zaspokojenia popytu ze strony użytkowników – przedstawia optymalny stosunek jakości do ceny,
- optymalne pod względem wpływu na środowisko i klimat, adaptacji do zmian klimatu odporności na klęski żywiołowe z uwzględnieniem całego cyklu życia obiektu, do rozbiórki włącznie.

Dalszej analizie w SW należy poddać jedynie ten wariant, który został uznany za najkorzystniejszy w świetle przyjętych kryteriów. Analiza powinna być oparta na szacunkach, najlepszej wiedzy i doświadczeniach Wnioskodawcy i ekspertów współpracujących oraz zostać pogłębiona na podstawie dostępnych szczegółowych danych (m.in. kosztorysów, dokumentacji projektowej).

6.3. Wskazanie zakresu przedsięwzięcia

6.3.1 Opis inwestycji

Należy przedstawić szczegółowy opis planowanej inwestycji.

1. Informacje na temat infrastruktury po zakończeniu realizacji projektu

W przypadku projektów dotyczących infrastruktury (w tym obiektów zabytkowych) należy podać parametry terenu i obiektów, w tym między innymi:

- liczbę poddanych konserwacji zabytków ruchomych, zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych i archiwalnych, zbiorów audiowizualnych,
- liczbę zdigitalizowanych zbiorów,
- powierzchnię terenu (w przypadku projektów dotyczących zabytkowych parków i ogrodów oraz prac w otoczeniu zabytku),
- liczbę i powierzchnię użytkową i całkowitą budynków związanych z realizacją projektu,
- kubaturę budynków (szczegółowy plan),
- należy przedstawić opis planowanego wykorzystania infrastruktury/terenu w szczególności należy wskazać procentowo wykorzystanie obiektu na poszczególne typy działalności np. kulturalną, administracyjną, komercyjną itp.,
- określić, czy w ramach inwestycji powstanie nowa przestrzeń do prowadzenia działalności kulturalnej. Jeżeli tak, konieczne jest określenie nowej powierzchni użytkowej przeznaczonej na prowadzenie działalności kulturalnej (w m², zwiększenie procentowe w stosunku do

obecnej powierzchni użytkowej obiektu/obiektów będących przedmiotem projektu lub w przypadku projektów dotyczących zabytkowych parków i ogrodów - powierzchni ogólnej). W przypadku projektów dotyczących zabytkowych obiektów sakralnych należy wykazać, że przestrzeń pełniąca do chwili obecnej głównie funkcję sakralną zostanie przeznaczona także na działalność stricte kulturalną, pod warunkiem, że działalność kulturalna będzie prowadzona przynajmniej przez 24 dni w ciągu roku,

- należy zawrzeć i ocenić cechy wybranej technologii poprzez jej opis i charakterystykę, opis wymagań infrastrukturalnych, rozwiązania konstrukcyjne realizacji projektu, zapotrzebowanie na materiały i media podczas eksploatacji.

a) Informacja na temat sprzętu i wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej i prowadzenia prac konserwatorskich (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów dotyczących sprzętu i wyposażenia należy podać:

- charakterystykę zakupionego w wyniku realizacji projektu sprzętu i wyposażenia.

2. Informacja na temat zabytków ruchomych (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów polegających na konserwacji zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochronie i udostępnieniu poprzez proces digitalizacji, należy wskazać:

- charakterystykę ilościową i jakościową obiektów poddanych konserwacji lub digitalizacji.

UWAGA: Weryfikacja ww. danych będzie dokonana w porównaniu do informacji w tym zakresie podanych w punkcie 4.3 SW

Dodatkowo (gdy dotyczy) należy opisać i uzasadnić wykorzystanie w projekcie **technik (technologii) multimedialnych i ICT** (w zależności od typu projektu).

SW powinno odnosić się do wymogów specyficznych dla systemów teleinformatycznych, zamieszczonych w aktach prawnych, przyjętych normach i standardach, zaleceniach krajowych i międzynarodowych oraz zobowiązaniach wynikających z członkostwa Polski w UE i organizacjach międzynarodowych. Wymogi te dotyczą w szczególności:

- a) kwestii bezpieczeństwa transmisji, przetwarzania oraz przechowywania danych (zgodnie z ustawami o ochronie danych osobowych, ustawie o podpisie elektronicznym),
- b) wymogów formalnych w zakresie usług teleinformatycznych.

Ponadto należy wykazać zgodność z ogólnymi wytycznymi dotyczącymi zachowania **neutralności technologicznej** oraz **swobodnego dostępu** zainteresowanych stron do efektów projektu. W dziedzinie rozwijającej się tak szybko jak teleinformatyka niezbędne jest też przeanalizowanie trwałości technologicznej proponowanych rozwiązań, a więc uwzględnienie szybkiego starzenia się ekonomicznego urządzeń i oprogramowania, a co za tym idzie wyboru rozwiązań zapewniających funkcjonowanie co najmniej w przyjętych dla poszczególnych typów zadań okresach referencyjnych.

6.3.2 Innowacyjne rozwiązania

Należy wskazać, czy projekt przewiduje zastosowanie innowacyjnych rozwiązań technicznych, organizacyjnych lub artystycznych i czy rozwiązania te mogą zostać uznane za unikatowe w skali regionu i kraju. Należy scharakteryzować te rozwiązania oraz opisać na czym polega ich innowacyjność.

6.3.3 Rozwiązania dla osób niepełnosprawnych

Należy opisać w jaki sposób inwestycja przyczyni się do poprawy dostępności do projektu dla osób z różnymi typami niepełnosprawności. Konieczne jest wskazanie, jakie rozwiązania techniczne, organizacyjne i in. przyjęto w celu uniknięcia wykluczenia tych osób. Należy również wskazać za pomocą jakich środków zapewniono konieczność stosowania zasady uniwersalnego projektowania i racjonalnych usprawnień zapewniających dostępność oraz możliwości korzystania ze wspieranej infrastruktury.

6.3.4 Rozwiązania dla osób wykluczonych

Należy opisać w jaki sposób inwestycja przyczyni się do poprawy dostępności dla osób wykluczonych do efektów projektu. Konieczne jest wskazanie w jaki sposób zidentyfikowane zostały te osoby i jakie działania mające na celu włączenie społeczne podjęto w ramach inwestycji.

6.3.5 Wzrost atrakcyjności turystycznej regionu

Należy wskazać w jaki sposób projekt wpłynie na podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu/kraju, w szczególności czy:

- informacje turystyczne o projekcie/wydarzeniach kulturalnych/eksponatach/ekspozycjach będą pełne i całkowicie przetłumaczone na język angielski lub inny związany ze specyfiką miejsca,
- obiekt będzie otwarty 6 dni w tygodniu, minimum przez 8 godzin na dobę, w tym co najmniej 2 dni w tygodniu w godzinach popołudniowych (tj. do 19.00),
- przygotowana oferta turystyczna będzie wykraczała poza dotychczasowy zakres działalności wnioskodawcy,
- prowadzone działania promocyjne będą miały zasięg ponadregionalny (nie dotyczy wyłącznej promocji w Internecie).

6.3.6 Potencjał turystyczny projektu

Należy wskazać czy projekt posiada lub w wyniku realizacji projektu osiągnie status kluczowej atrakcji turystycznej regionu o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym oddziaływaniu. Należy wskazać liczbę odwiedzających turystów z kraju i zagranicy, unikalny, wyjątkowy charakter zabytku, wskazujący na istniejącą lub potencjalną pozycję na rynku turystycznym.

Należy wykazać:

- unikalny, wyjątkowy charakter zabytku/obiektu, wskazujący na istniejącą lub potencjalną pozycję na rynku turystycznym,
- że na obecnym regionalnym rynku turystycznym znajduje się na pierwszych 5 miejscach w województwie pod względem liczby odwiedzających,
- że będzie wspierać promocję i sprzedaż innych produktów turystycznych z nimi powiązanych, czy to obszarowo, czy tematycznie,
- że projekt ma pozytywny wpływ na rozwiązania związane z turystyką z branży turystycznej oraz świadczących usługi około turystyczne oraz, że dokonano uproszczonej kwantyfikacji w oparciu o dane z analizy popytu.

7. Plan wdrożenia i funkcjonowania projektu

7.1. Harmonogram realizacji

W studium wykonalności należy określić harmonogram realizacji projektu w rozbiciu co najmniej kwartalnym w podziale na poszczególne etapy realizacji zadania i wyszczególniając kategorie kosztów, zgodnie z punktem H.1 "wniosku o dofinansowanie"

Proponuje się także ujęcie dodatkowych etapów, takich jak (gdy dotyczy): rozpoczęcie robót budowlanych, stan surowy zamknięty, stan wykończeniowo-wyposażeniowy, oddanie inwestycji do użytkowania – w rozbiciu co najmniej półrocznym.

UWAGA: Do przygotowania harmonogramu realizacji projektu zaleca się stosowanie metody PERT (Programm Evaluation and Review Technique).

7.2. Plan finansowania

Plan finansowania (preliminarz) musi być **spójny** z harmonogramem realizacji projektu, wnioskiem o dofinansowanie oraz załącznikami zawierającymi informację na temat kosztów projektu.

Plan finansowania powinien przedstawiać:

- podział na okresy czasu (zgodnie z harmonogramem),
- źródła finansowania: EFRR, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego, środki prywatne, inne (jakie?),
- wartości brutto i netto,
- koszty kwalifikowalne i niekwalifikowane.

Wnioskodawca musi zawrzeć w SW informację o dostępności środków na realizację projektu w wysokości równej szacowanym kosztom współfinansowania krajowego (koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne).

UWAGA: przy określaniu kosztów kwalifikowanych należy brać pod uwagę obowiązujące Wytoczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POIiŚ 2014-2020, a także cel projektu, opis kwalifikujących się do wsparcia typów projektu oraz klasyfikację wydatków strukturalnych (kategoria interwencji: 94).

Należy zwrócić uwagę na:

- limit wartości całkowitej projektu określony na poziomie 5/10 mln euro kosztów całkowitych¹⁴,
- w koszcie całkowitym projektu należy przedstawić wszystkie koszty niezbędne do zrealizowania projektu (w tym również koszty przygotowania dokumentacji niezbędnej do przygotowania projektu),
- kwalifikowalność VATu: w przypadku projektów dla działania 8.1 VAT może być uznany za kwalifikowany w projektach realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, kościoły i związki wyznaniowe, szkoły artystyczne prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego jednostki samorządu terytorialnego na rzecz prowadzonych przez nie szkół artystycznych, pod warunkiem, że beneficjent ani żaden inny podmiot zaangażowany w realizację projektu (w szczególności partner albo podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowanych) nie

---

¹⁴ Zgodnie z interpretacją Komisji Europejskiej (pismo z dnia 7 lipca 2015 r., Ref. Ares(2015)2840993-07/07/2015) limit maksymalnej wartości kosztów całkowitych nie dotyczy projektów dotyczących wyłącznie zakupu sprzętu i wyposażenia

proceeds of activities subject to VAT in the area, which concerns the project. In the case of projects implemented by remaining beneficiaries (not mentioned above) VAT is always an unqualifiable expense,

- methodology of determining the maximum level of financing, which results from determining, whether:
  - wsparcie stanowi pomoc publiczną (for projects covered by public aid, it is necessary to calculate the maximum level of aid (maximum amount of financing from EFRR) on the basis of *Rozporządzenia Komisji nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu*),
  - wsparcie nie stanowi pomocy publicznej (maximum level of financing should be determined with the aid of the calculation of the gap indicator in financing in accordance with the provisions of *Podrozdziału 7.7. Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.*)

7.3. Ocena długoterminowej trwałości finansowo-instytucjonalnej projektu

In this section, there should be information on the resources (both human and financial) available to the applicant to ensure the proper maintenance and operation of the project (subject of the project) for 10 years from the date of signing the financing agreement (if the project is public aid) or 5 years from the date of final payment (if the project is not public aid) (including obligations resulting from the partnership agreement). It should answer the question: ***Czy Wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną i finansową do utrzymania projektu? Kto będzie zarządzał projektem w ciągu co najmniej 10 lat od daty zawarcia umowy o dofinansowanie/5 lat od daty dokonania płatności końcowej i w jaki sposób będzie odbywać się finansowanie.***

7.3.1 Struktura zarządzania

In this section, it should be described who and in what way will manage the project, which will be implemented in the course of the project (in the course of at least 10 years from the date of signing the financing agreement - if the project is public aid, or 5 years from the date of final payment - if the project is not public aid).

In the case of projects involving the purchase of equipment and facilities, it should be described how the applicant will effectively use the purchased equipment/facilities/appliances. It should be shown that the applicant has the potential (human, organizational and local) to effectively use the purchased equipment/appliances in connection with the implementation of the project.

7.3.2 Sposób funkcjonowania powstałej infrastruktury

In this section, it should be indicated who will be responsible for the maintenance and operation of the investment. It should be presented who will be the owner of the infrastructure and, if applicable, another entity, its operator. It should also be indicated (if applicable) the mode of transfer of the infrastructure and the legal title to be held by the operator during the period of its operation.

7.3.3 Koszty funkcjonowania i źródła ich pokrycia

Należy wskazać zakładany sposób finansowania projektu oraz wnioskodawcy (wnioskodawców w przypadku partnerstwa projektowego) przez okres 10 lat od daty podpisania umowy o dofinansowanie (jeżeli projekt stanowi pomoc publiczną) albo 5 lat od daty dokonania płatności końcowej (jeżeli projekt nie stanowi pomocy publicznej) (należy podać szacowane koszty działalności będącej przedmiotem projektu oraz podać informacje o planowanych źródłach ich finansowania z podaniem wartości każdego ze źródeł) zgodnie ze wzorem przedstawionym w załączniku nr 1 Wytucznych.

Konieczne jest przedstawienie informacji dotyczącej gotowości organizatora/organizatorów do pokrycia kosztów funkcjonowania infrastruktury w okresie trwałości projektu. Informacja powinna być zgodna z oświadczeniem organizatora/organizatorów stanowiącym załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu.

Należy przedstawić koszty utrzymania instytucji/obiektu w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku lub, jeżeli Wnioskodawca funkcjonuje krócej niż 3 lata poprzedzające rok złożenia wniosku, w okresie od początku jego funkcjonowania i szacowane koszty utrzymania instytucji/obiektu objętego projektem po zakończeniu jego realizacji w poszczególnych latach trwałości projektu, ze wskazaniem planowanych źródeł ich finansowania (zgodnie z wzorem przedstawionym w załączniku nr 1 Wytucznych) z uwzględnieniem :

- środków planowanych do przekazania przez MKiDN,
- środków z budżetu odpowiedniej jednostki samorządu terytorialnego,
- środków własnych wypracowanych przez instytucję (ze wskazaniem rodzaju działalności generującej dochody, np. sprzedaż biletów, wynajem sal, wynajem przestrzeni biurowych, itp.),
- innych planowanych źródeł dochodów.

7.3.4 Dywersyfikacja źródeł finansowania

Należy wskazać, o ile procent w okresie trwałości projektu nastąpi wzrost:

- udziału środków pozabudżetowych (nie pochodzących z budżetu państwa lub budżetu jednostek samorządu terytorialnego) w kosztach finansowania działalności w porównaniu z dotychczasowym udziałem środków pozabudżetowych (tj. w porównaniu do roku poprzedzającego rok złożenia wniosku) - dotyczy państwowych, współprowadzonych przez ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i samorządowych instytucji kultury, jednostek samorządu terytorialnego, jednostek samorządu terytorialnego na rzecz szkół artystycznych, Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i archiwów państwowych, szkół i uczelni artystycznych prowadzonych i nadzorowanych przez MKiDN oraz szkół artystycznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego;
- udziału nowych źródeł finansowania powstałej infrastruktury, innych niż dotychczasowe źródła finansowania - dotyczy: organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, podmiotów zarządzających obiektami indywidualnie wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

7.3.5 Efektywność kosztowa

W tej części SW należy wskazać zmianę kosztów funkcjonowania obiektów/instytucji w okresie trwałości projektu w przeliczeniu na m² powierzchni użytkowej. Należy wykazać poprawę efektywności funkcjonowania infrastruktury będącej przedmiotem projektu (obniżenie kosztów ogólnych utrzymania/eksploatacji obiektu/instytucji lub zastosowanie rozwiązań efektywnych kosztowo) minimalnie w okresie trwałości projektu.

Ponadto należy wykazać i poprzeć stosownymi wyliczeniami, że zastosowane w projekcie rozwiązania (techniczne, technologiczne, organizacyjne) wpłyną na strukturę kosztów utrzymania. Struktura ta po zakończeniu realizacji inwestycji będzie wskazywała na spadek kosztów utrzymania obiektu/institucji w wartości wydatków ogółem (w przypadku, gdy przedmiotem projektu będzie użytkowana infrastruktura) lub na zastosowanie rozwiązań efektywnych kosztowo (w przypadku, gdy przedmiotem projektu będzie infrastruktura nieużytkowana dotychczas lub infrastruktura, która została rozbudowana w wyniku realizacji).

7.4. Promocja i informacja

Celem działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych przez wnioskodawcę jest zwiększenie świadomości opinii publicznej na temat udziału środków Unii Europejskiej w projektach realizowanych w ramach POIiŚ. Ponadto - zwiększenie poziomu wiedzy opinii publicznej na temat celów i korzyści wynikających z realizacji projektów w ramach POIiŚ istotnych dla konkurencyjności kraju i regionów.

W rozdziale tym należy określić listę działań promocyjnych związanych z projektem i przedstawić harmonogram ich realizacji (z podaniem miesiąca i roku rozpoczęcia oraz zakończenia danego działania promocyjnego). Informacja musi być spójna z punktem I „wniosku o dofinansowanie”.

Za obowiązkowe działania informacyjno-promocyjne należy przyjąć:

- oznaczenie znakiem Unii Europejskiej i znakiem Funduszy Europejskich wszystkich działań informacyjno-promocyjnych dotyczących projektu, dokumentów związanych z realizacją projektu podawanych do wiadomości publicznej, dokumentów i materiałów przeznaczonych dla uczestników projektów;
- umieszczenie plakatu lub tablicy (informacyjnej i/lub pamiątkowej);
- umieszczenie opisu projektu na stronie internetowej (jeśli beneficjent ma stronę internetową);
- przekazywanie osobom i podmiotom uczestniczącym w projekcie informację, że projekt uzyskał dofinansowanie np. w formie odpowiedniego oznakowania konferencji, wystaw, stoisk targowych.

Poza obowiązkowymi działaniami, rekomendowane są następujące zadania informacyjne i promocyjne, które powinny odpowiadać wielkości przedsięwzięcia oraz brać pod uwagę jego cel i charakter, tzn. uwzględniać jego potrzeby promocyjne, w tym grupy docelowe np.:

- naklejki lub tabliczki na maszynach, urządzeniach znacznej wartości,
- broszury, publikacje, newslettery, mailingi, materiały filmowe, konferencje, spotkania etc.,
- przygotowanie strony/podstrony internetowej projektu – jeżeli beneficjent nie posiada strony,
- przygotowanie szerszej informacji o projekcie i jej aktualizacja na stronie internetowej beneficjenta,
- przygotowanie dokumentacji fotograficznej projektu i jej umieszczenie na stronach internetowych beneficjenta,
- działania w mediach społecznościowych,
- przygotowanie informacji prasowej (zawierającej informacje na temat Programu i źródeł finansowania projektu) i przekazanie mediom,
- przygotowanie informacji na temat projektu i przekazanie jej grupom potencjalnie zainteresowanym (uczniowie, studenci, organizacje turystyczne itp.),
- organizacja spotkania informacyjnego na temat realizowanego projektu dla zainteresowanych,

- organizacja konferencji prasowej,
- udział w audycjach telewizyjnych i radiowych,
- prezentacja projektu na spotkaniach, konferencjach, targach branżowych, wydarzeniach promujących projekty unijne,
- inne publiczne wypowiedzi na temat projektu.

Szczególnie ważne jest, aby w przypadku działań, które wpływają na społeczność lokalną miała ona łatwy dostęp do potrzebnych informacji np. jak długo będą trwały prace i ewentualne utrudnienia, jakich efektów można się spodziewać i korzyści oraz z kim można się kontaktować w przypadku pytań lub problemów.

Produkcja i dystrybucja przedmiotów promocyjnych typu gadżety nie jest rekomendowanym narzędziem promocji projektu.

Informacje na temat obowiązków informacyjnych i promocyjnych znajdują się w *Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji*, dostępnym na www.pois.gov.pl.

8. Analiza finansowa

Dla projektów realizowanych w ramach VIII osi priorytetowej PO LiŚ należy zastosować uproszczoną metodykę przeprowadzenia analizy finansowej.

W ramach analizy finansowej należy przeprowadzić m.in. następujące działania:

- a. określenie założeń do analizy finansowej,
- b. zestawienie przepływów pieniężnych projektu dla każdego roku analizy,
- c. ustalenie wartości wskaźników finansowej efektywności¹⁵ i interpretacja uzyskanych wyników,
- d. określenie źródeł finansowania projektu,
- e. analizę finansowej trwałości.

Analizę finansową przeprowadza się w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF), charakteryzującą się następującymi cechami:

- b) obejmuje skonsolidowaną analizę finansową, prowadzoną jednocześnie z punktu widzenia właściciela infrastruktury, jak i podmiotu gospodarczego ją eksploatującego (operatora infrastruktury), w przypadku gdy są oni odrębnymi podmiotami,
- c) uwzględnia, co do zasady¹⁶, wyłącznie przepływ środków pieniężnych. Niepieniężne pozycje rachunkowe, takie jak amortyzacja czy rezerwy na nieprzewidziane wydatki nie mogą być przedmiotem analizy finansowej,
- d) uwzględnia przepływy środków pieniężnych w roku, w którym zostały dokonane i ujęte w danym okresie odniesienia (metoda kasowa)¹⁷;

---

¹⁵ konieczne jest wyliczenie wartości finansowej bieżącej wartości netto inwestycji (FNPV/C) oraz finansowej wewnętrznej stopy zwrotu z inwestycji (FRR/C),

¹⁶ Jeżeli na rzecz projektu wnoszony jest wkład niepieniężny (w rozumieniu Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków oraz wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach poszczególnych programów operacyjnych) powinien on również zostać uwzględniony w nakładach inwestycyjnych oraz przy określaniu wartości rezydualnej. W ramach VIII osi priorytetowej PO LiŚ nie przewidujemy wkładu niepieniężnego

¹⁷ Wyjątek stanowią nakłady inwestycyjne na realizację projektu poniesione przed pierwszym rokiem okresu odniesienia – powinny one zostać uwzględnione w pierwszym roku odniesienia, w wartościach niezdyskontowanych

- e) uwzględnia wartość pieniądza w czasie przy sumowaniu przepływów finansowych w różnych latach (dyskontowanie),

Analiza finansowa powinna się opierać na następujących założeniach:

- a) powinna być przeprowadzona w cenach stałych;
b) powinna być sporządzona:
- w cenach netto w przypadku, gdy podatek VAT nie stanowi wydatku kwalifikowalnego (ponieważ może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe) lub
- w cenach brutto, gdy podatek VAT stanowi wydatek kwalifikowalny (ponieważ nie może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe) oraz gdy jest on niekwalifikowalny, ale stanowi rzeczywisty nieodzyskiwalny wydatek podmiotu ponoszącego wydatki. Podatek VAT powinien zostać wyodrębniony jako osobna pozycja analizy finansowej,
c) podatki bezpośrednie (m.in. podatek dochodowy) nie powinny być uwzględniane w analizie finansowej, a jedynie w ramach analizy trwałości,
e) finansowa stopa dyskontowa, jaka powinna zostać przyjęta w analizie finansowej wynosi **4%**,
f) na potrzeby analiz należy przyjąć okres odniesienia wynoszący **15 lat**,
h) metoda oraz okres amortyzacji dla każdego typu aktywa powinny być zgodne z polityką rachunkowości beneficjenta/operatora. Amortyzacja nie jest uwzględniana w kosztach operacyjnych w ramach analizy finansowej,
i) nie należy uwzględniać rezerw na nieprzewidziane wydatki dla potrzeb wyliczania wskaźników rentowności finansowej oraz trwałości projektu z uwagi na fakt, iż nie stanowią one przepływu środków pieniężnych.

W kwestiach nieuregulowanych w niniejszych Wytycznych do SW należy odnieść się do uregulowań zawartych w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*.

Dla projektu należy wyliczyć następujące wskaźniki efektywności finansowej projektu:

- a) finansowa bieżąca wartość netto inwestycji (FNPV/C) - suma zdyskontowanych strumieni pieniężnych netto generowanych przez projekt, ,
b) finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji (FRR/C) - stopą dyskontowa, przy której wartość FNPV/C wynosi zero.

Wskaźniki te obrazują zdolność wpływów z projektu do pokrycia wydatków z nim związanych. W tym celu jako wpływy projektu przyjmuje się wyłącznie przychody oraz wartość rezydualną. Pozostałe wpływy, np. dotacje o charakterze operacyjnym należy traktować jako jedno ze źródeł finansowania i uwzględnić we wpływach całkowitych w analizie trwałości finansowej projektu.

Należy dokonać interpretacji uzyskanych wyników analizy finansowej.

Analiza trwałości finansowej projektu polega na wykazaniu, że zasoby finansowe na realizację analizowanego projektu zostały zapewnione i są one wystarczające do sfinansowania kosztów projektu podczas jego realizacji, a następnie eksploatacji.

Analiza trwałości finansowej projektu powinna obejmować następujące działania:

- a) analizę zasobów finansowych projektu,
b) analizę sytuacji finansowej beneficjenta/operatora z projektem.

Analiza zasobów finansowych projektu zakłada dokonanie weryfikacji trwałości finansowej projektu i polega na zbadaniu salda niezdyktowanych skumulowanych przepływów pieniężnych generowanych przez projekt. Projekt uznaje się za trwały finansowo, jeżeli saldo to jest większe bądź równe zero we wszystkich latach objętych analizą. Oznacza to wówczas, że planowane wpływy i wydatki zostały odpowiednio czasowo zharmonizowane tak, że przedsięwzięcie ma zapewnioną płynność finansową.

Analiza sytuacji finansowej beneficjenta/operatora polega na sprawdzeniu trwałości finansowej nie tylko samego projektu, ale również beneficjenta/operatora z projektem. Jeżeli operator zbankrutuje, trwałość samej inwestycji może stracić znaczenie. Analiza przepływów pieniężnych powinna wykazać, że beneficjent/operator z projektem ma dodatnie roczne saldo skumulowanych przepływów pieniężnych na koniec każdego roku, we wszystkich latach objętych analizą.

Przy analizie trwałości finansowej bierze się pod uwagę wszystkie przepływy pieniężne, w tym również te wpływy na rzecz projektu, które nie stanowią przychodów, np. dotacje o charakterze operacyjnym.

8.1. Metodyka szacowania maksymalnego poziomu pomocy

Dla projektów objętych pomocą publiczną należy dokonać kalkulacji maksymalnego poziomu pomocy (maksymalnej wysokości dofinansowania ze środków EFRR) na podstawie *Rozporządzenia Komisji nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu* (dalej GBER).

W przypadku stwierdzenia przez beneficjenta, że wsparcie ze środków UE nie stanowi pomocy publicznej beneficjent musi określić maksymalny poziom dofinansowania za pomocą kalkulacji wskaźnik luki w finansowaniu zgodnie z postanowieniami Podrozdziału 7.7. *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*.

9. Opis długotrwałych efektów społeczno-ekonomicznych

9.1. Bezpośrednie efekty ekonomiczne

Analiza powinna wykazać pozytywne i negatywne **bezpośrednie** efekty ekonomiczno-społeczne w oparciu o szacunki ilościowe i jakościowe skutków realizacji projektu. Należy wymienić i opisać wszystkie istotne środowiskowe, gospodarcze i społeczne efekty projektu oraz – jeśli to możliwe – zaprezentować je w kategoriach ilościowych. Ponadto, można odnieść się do analizy efektywności kosztowej wykazując, że realizacja danego projektu inwestycyjnego stanowi dla społeczeństwa najtańszy wariant.

Bezpośrednie efekty projektów powinny przyczyniać się do realizacji celów priorytetu i Programu wymienionych w SZOOP.

Należy wykazać, że projekt generuje pozytywne efekty społeczno-ekonomiczne. Należy przeprowadzić analizę ww. efektów w kontekście tworzenia miejsc pracy u Wnioskodawcy.

Należy wykazać, że przyjęte w analizie korzyści i koszty społeczne **wynikają bezpośrednio** z projektu oraz przedstawić metodę ich doboru oraz oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji. Zaleca się, aby te czynniki społeczno-gospodarcze, których nie da się wyrazić w wartościach pieniężnych, zostały opisane ilościowo i jakościowo z uwzględnieniem wszystkich istotnych społecznych, ekonomicznych i środowiskowych skutków realizacji projektu.

9.2. Pośrednie efekty ekonomiczne

Konieczne jest również wskazanie **pośrednich** korzyści społeczno-ekonomicznych związanych z realizacją projektu. Wskazane korzyści pośrednie muszą być dostosowane do specyfiki projektu. W

przypadku projektów dotyczących zakupu sprzętu i wyposażenia należy wskazać informacje co do sposobu wykorzystania zakupionego sprzętu, np. wykorzystanie sprzętu w ramach oferty usług zewnętrznych.

Należy wykazać, że projekt generuje pozytywne pośrednie efekty społeczno-ekonomiczne. Należy przeprowadzić analizę ww. efektów w kontekście tworzenia miejsc pracy w kontekście efektów pośrednich projektu.

Zaleca się, aby te czynniki społeczno-gospodarcze, których nie da się wyrazić w wartościach pieniężnych, zostały opisane ilościowo i jakościowo z uwzględnieniem wszystkich istotnych społecznych, ekonomicznych i środowiskowych skutków realizacji projektu.

10. Analiza ryzyka

W niniejszym podrozdziale należy dokonać jakościowej analizy ryzyka projektu (zarówno na etapie realizacji inwestycji – z punktu widzenia wnioskodawcy/inwestora, jak i w okresie trwałości – z punktu widzenia operatora) dokonanej w oparciu o listę najistotniejszych czynników ryzyka zidentyfikowanych dla projektu.

Dobór czynników ryzyka powinien być dokonany właściwie do specyfiki projektu.

Zaleca się stosowanie przynajmniej następujących czynników ryzyka (jeśli dotyczą specyfiki projektu):

W fazie realizacji inwestycji

- wzrost kosztów inwestycji (w tym wzrost cen jednostkowych materiałów, energii oraz robocizny; opóźnienia/przestoje w realizacji inwestycji wynikające m.in. z trudności w wyłonieniu wykonawcy, niewywiązywania się wykonawcy z umowy, trudności w pozyskaniu/fluktuacji wykwalifikowanej kadry bezpośrednio zaangażowanej w realizację projektu (dotyczy m.in. zespołu projektowego, w tym menadżera projektu, inżyniera projektu, księgowego projektu), niesprzyjającej aury, zdarzeń losowych, w tym klęsk żywiołowych, wypadków przy pracy i odkryć archeologicznych),
- opóźnienia w realizacji zamówień publicznych dotyczących projektu
- utrata kluczowego personelu podczas realizacji projektu
- nieoczekiwane komplikacje związane z instalacją specjalistycznego sprzętu
- opóźnienia w doprowadzeniu sprzętu do pełnego i niezawodnego funkcjonowania
- nieoczekiwane skutki dla środowiska naturalnego/wypadki
- problemy z zaopatrzeniem

W fazie operacyjnej

- opóźnienia proceduralne
- niższy niż oszacowano popyt na usługi
- wzrost kosztów operacyjnych
- niewłaściwe oszacowanie przychodów finansowych
- niewystarczające przyznane środki na poziomie krajowym/regionalnym w fazie operacyjnej
- zwiększenie negatywnych skutków zmian klimatu w stosunku do założonego scenariusza tych zmian.

Analizę należy przedstawić w formie następującej tabeli:

Analiza ryzyka

Czynnik ryzyka	Możliwe przyczyny niepowodzenia	Prawdopodobieństwo wystąpienia ¹⁸	Wpływ na projekt ¹⁹	Ustalenie poziomu ryzyka ²⁰	Działania zapobiegawcze i minimalizujące
...					
...					

Konieczna jest interpretacja matrycy ryzyk, w tym ocena ryzyk rezydualnych, czyli ryzyk nadal pozostałych po zastosowaniu działań zapobiegawczych i minimalizujących.

Dodatkowo, analiza ryzyka może być w uzasadnionych przypadkach (w zależności do skali projektu i dostępności danych) uzupełniona o ilościową analizę ryzyka.

11. Analiza oddziaływania na środowisko

11.1. Ocena oddziaływania na środowisko

Należy opisać przebieg procedury przeprowadzonej w celu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz uzyskaną w jej wyniku dokumentację stanowiącą załącznik do wniosku o dofinansowanie (jeśli dotyczy), w szczególności:

- wniosek do właściwego organu o wydanie decyzji środowiskowej,
- postanowienie organu odnośnie konieczności przeprowadzania postępowania OOŚ,
- raport OOŚ,
- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach),
- streszczenie Raportu OOŚ (gdy Ocena Oddziaływania na Środowisko (OOŚ) jest wymagana),
- deklaracja właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną

W niniejszym rozdziale należy opisać również przebieg procedury oceny w sprawie oddziaływania projektu na obszary Natura 2000 (jeśli dotyczy).

Należy wykazać, że projekt został przygotowany zgodnie z prawem dotyczącym ochrony środowiska, w tym:

- ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1235 z późn.zm);
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 z późn.zm);
- ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 627 z późn.zm);
- ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 145 z późn.zm).

---

¹⁸ Poszczególnym ryzykom należy przyporządkować jedną z pięciu kategorii prawdopodobieństwa: marginalne, niskie, średnie, wysokie, bardzo wysokie. Dodatkowo, należy opisać, w jakich okolicznościach prawdopodobieństwa przyporządkowane poszczególnym zmiennym mogą się zmienić.

¹⁹ Konieczne jest określenie wpływu każdego z czynników ryzyka na realizację inwestycji lub zachowanie trwałości projektu: nieistotny, niewielki, średni, znaczący, duży. Dodatkowo, należy opisać, w jakich okolicznościach prawdopodobieństwa przyporządkowane poszczególnym zmiennym mogą się zmienić.

²⁰ Wypadkowa prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka i stopnia jego wpływu.

Gdy Ocena Oddziaływania na Środowisko (OOS) nie jest wymagana należy podać stosowne uzasadnienie oraz zawrzeć w poniższym rozdziale krótkie określenie wpływu przedsięwzięcia na środowisko – informacje odnośnie tego, czy projekt może spowodować:

- zagrożenia dla środowiska w fazie budowy,
- zagrożenia dla środowiska w fazie eksploatacji projektu.

Należy przedstawić informację, czy projekt obejmuje finansowanie przedsięwzięć minimalizujących oddziaływanie działalności człowieka na środowisko. Zasada zrównoważonego rozwoju jest zachowana, jeżeli w ramach projektu zakłada się podejmowanie działań ukierunkowanych na: racjonalne gospodarowanie zasobami, ograniczenie presji na środowisko, uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu, podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Konieczne jest odniesienie do zdolności do reagowania i adaptacji do zmian klimatu (w szczególności w obszarze zagrożenia powodziowego). Wszelkie elementy infrastruktury zlokalizowane na obszarach zagrożonych powodzią (oceniana zgodnie z dyrektywą 2007/60/WE), powinny być zaprojektowane w sposób, który uwzględnia to ryzyko. Aplikacja projektowa musi wyraźnie wskazywać czy inwestycja ma wpływ na ryzyko powodziowe, a jeśli tak, to w jaki sposób zarządza się tym ryzykiem.

11.2. Efektywność energetyczna

W tej części studium wykonalności należy wskazać, czy wnioskodawca zakłada zastosowanie rozwiązań wpływających na efektywność energetyczną (ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii), czy zaproponowane rozwiązania są zgodne z normami obowiązującymi na chwilę składania wniosku i wynikają z przeprowadzonego audytu energetycznego (w przypadku prac w obiektach istniejących) lub świadectwa charakterystyki energetycznej budynku (w przypadku rozbudowy obiektów o nową powierzchnię).

W przypadku projektów dotyczących zakupu sprzętu i wyposażenia należy udowodnić zastosowanie w projekcie rozwiązań wpływających na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych przyczyniających się do zmniejszenia zapotrzebowania na zużycie energii.

Należy scharakteryzować przyjęte rozwiązania zwiększające efektywność energetyczną w podziale na dwie grupy, tj.: innowacyjne i nie innowacyjne. W przypadku rozwiązań innowacyjnych należy określić ich na czym polega ich innowacyjność.

12. Podsumowanie

Należy przedstawić podsumowanie głównych wniosków wynikających z przeprowadzonego studium wykonalności. Punkt ten powinien zawierać konkluzje wynikające z poszczególnych części studium oraz streszczenie studium.

13. Załączniki

Załącznik 1. Plan finansowania dotychczasowej działalności Wnioskodawcy i plan finansowania działalności infrastruktury powstałej w wyniku realizacji projektu: .....(nazwa projektu).....

Lata	Dotacja			Przychody				Koszty funkcjonowania ogółem**
	Ogółem	MKiDN	Budżet województwa/miasta/gminy	Ogółem	Z działalności statutowej	Z działalności o charakterze komercyjnym	Inne*	
r-3								
r-2								
r-1								
R+1								
R+2								
R+3								
R+4								
R+5								
...								
R+10								

* Podać jakie

** Podać pełne szacowane koszty funkcjonowania infrastruktury będącej przedmiotem projektu

r – oznacza rok złożenia wniosku aplikacyjnego

R – oznacza rok zakończenia realizacji projekt